

نکات قابل توجه در رابطه با آمار تجارت کشور از منظر آمارهای داخلی و بین المللی

➤ آمارهای گمرک (هفت ماهه ۱۳۹۵)

- ✓ بر اساس آمارهای گمرک، ارزش صادرات کالایی هفت ماهه نخست سال ۱۳۹۵ (صادرات بدون نفت و تجارت چمدانی) با ۴.۳ رشد نسبت به مدت مشابه سال قبل، به حدود ۲۴.۶ میلیارد دلار رسیده است. همچنین طی این مدت واردات نیز با ارزش ۲۴ میلیارد دلار از کاهش ۷ درصد وزنی و کاهش جزئی ۰.۱ درصد ارزشی برخوردار بوده است.
- ✓ صادرات کالای ارزان تر و واردات کالای گران تر (میانگین قیمت واردات ۳.۷ برابر میانگین قیمت صادرات) از مشخصه های تجارت کالایی طی این مدت بوده که شاهدهی بر توان ضعیف کشور در صادرات کالاهای با ارزش افزوده بالا است.
- ✓ بخش عمده صادرات را کالاهای واسطه عمدتاً با پایه نفتی تشکیل می دهد. شاهد این مدعی صادرات حدود ۹ میلیارد دلاری تعرفه های کالاهای نفتی (فقط سه ردیف تعرفه ۴ رقمی) طی این مدت است که در صورت حذف این رقم از کل صادرات کشور، رشد ارزشی صادرات از ۴.۳ مثبت به منفی ۱.۳ درصد تغییر می یابد. همچنین بر اساس آمار وزارت صنعت، معدن و تجارت، ۸۳ درصد از ارزش صادرات کالایی ۵ ماهه ۱۳۹۵ را کالاهای واسطه ای تشکیل داده است.
- ✓ مقاصد عمده صادراتی که ۷۰ درصد ارزش صادرات کشور به آنها صورت می گیرد فقط محدود به ۵ کشور چین، امارات، عراق، ترکیه و کره است. بررسی ترکیب صادرات به این کشورها طی هفت ماهه سال جاری نشان می دهد که ۷.۶ میلیارد دلار از صادرات ۹ میلیاردی کالاهای نفتی فقط به این مقاصد انجام شده و بخش عمده ای از رشد صادرات به برخی از مقاصد عمده، از صادرات همین اقلام ناشی می شود.
- ✓ ارزش صادرات غیر نفتی یعنی رقم صادرات گمرک بعد از کسر اقلام نفتی طی هفت ماهه ۱۳۹۵ برابر با ۱۵.۳ میلیارد دلار بوده و تراز غیر نفتی کشور در این مدت منفی ۸.۷ میلیارد دلار برآورد می گردد.
- ✓ با توجه به موارد فوق تنوع پایین کالاها و مقاصد صادراتی از مشکلات ساختاری صادرات کشور است که لازم است اقدامات جدی تری توسط دستگاه های سیاست گذار و اجرایی دولتی و همچنین بخش خصوصی در این خصوص انجام شود.
- ✓ رشد نقطه به نقطه واردات کالایی بعد از گذشت بیش از یکسال رشد منفی، در تیر ماه ۱۳۹۵ مثبت شد که به نظر می رسد روند افزایشی آن (باستثنای شهریور) طی ماههای اخیر ادامه داشته و مشاهده مثبتی از حیث برقراری تسهیلاتی در زمینه مبادلات تجاری و تحرکی در بخش تولید برای واردات مواد واسطه ای مورد نیاز، محسوب می گردد.

➤ آمارهای سازمان تجارت جهانی (۲۰۱۵)

- ✓ بر اساس آمارهای جدید سازمان تجارت جهانی، ایران با صادرات حدود ۱۸ میلیارد دلاری **کالاهای صنعتی (ساخت)** در سال ۲۰۱۵ حدود ۰.۱۵ درصد از صادرات جهان را به خود اختصاص داده است. علی رغم بهبود جزئی در سهم صادرات صنعتی ایران از کل صادرات صنعتی جهان در سال ۲۰۱۵، ارزش صادرات صنعتی ایران در این سال نسبت به سال ۲۰۱۴، حدود ۱.۳ درصد کاهش یافته است.
- ✓ در سال ۲۰۱۵، با توجه به کاهش قیمت نفت و برخی مواد معدنی، ارزش **صادرات سوخت و محصولات معدنی** جهان ۳۵ درصد نسبت به سال ۲۰۱۴ کاهش یافته است. صادرات سوخت و محصولات معدنی ایران در سال ۲۰۱۵ با کاهش ۴۹ درصدی نسبت به سال ۲۰۱۴، به حدود ۲۸ میلیارد دلار رسیده است.
- ✓ **صادرات محصولات کشاورزی** جهان نیز در سال ۲۰۱۵ با کاهش حدود ۱۱ درصدی همراه بوده است. کاهش ۳.۲ درصدی صادرات ۶ میلیارد دلاری محصولات کشاورزی ایران در این سال نیز از افت جهانی صادرات این گروه مستثنی نبوده است.

❖ مقایسه قابل توجه و در خور تامل عملکرد صادرات کالایی ایران و ترکیه

- ✓ **کل صادرات کالایی** ایران در سال ۲۰۱۵ معادل ۶۳ میلیارد دلار بوده که ۴۳ درصد از آن را کالاهای سوختی تشکیل داده است. رقم کل صادرات کالایی ترکیه در همین سال ۱۴۳.۸ میلیارد دلار یعنی ۲.۳ برابر صادرات ایران بوده و با این تفاوت که فقط ۳٪ آن صادرات اقلام سوختی بوده است. صادرات کالایی غیر سوختی ترکیه ۴ برابر صادرات اقلام غیر سوختی ایران است.
- ✓ **صادرات اقلام سوختی** ایران در سال ۲۰۱۵ با ارزش ۲۷.۳ میلیارد دلار، ۶.۳ برابر صادرات اقلام سوختی ترکیه در همین مقطع زمانی بوده است.
- ✓ **صادرات گروه محصولات شیمیایی** ایران در سال ۲۰۱۵ حدود ۱۰.۶ میلیارد دلار بوده که ۱.۳ برابر صادرات ۸.۳ میلیارد دلاری ترکیه در رابطه با صادرات همین گروه از محصولات است.
- ✓ **صادرات محصولات غذایی** ایران در سال ۲۰۱۵ برابر با ۵.۴ میلیارد دلار بوده در حالی که صادرات همین گروه از محصولات ترکیه ۱۶.۶ میلیارد دلار (۳ برابر ایران) در همین مقطع زمانی بوده است.
- ✓ **صادرات محصولات خودرویی** ایران در سال ۲۰۱۵ فقط برابر با ۲۱۲ میلیون دلار بوده است که تفاوت قابل ملاحظه ای با صادرات ۱۷ میلیارد دلاری کشور ترکیه (۸۰ برابر ایران) در همین سال دارد.
- ✓ ارزش **صادرات گروه محصولات آهن و فولاد** ایران در سال ۲۰۱۵ معادل ۲.۵ میلیارد دلار اعلام شده که رقم ۷.۹ میلیارد دلار صادرات مشابه ترکیه تقریباً ۳.۲ برابر ایران است.
- ✓ رقم **صادرات اقلام دارویی** ایران در سال ۲۰۱۵، حدود ۱۱۴ میلیون دلار بوده که یک هشتم رقم صادرات ۹۳۲ میلیون دلاری ترکیه در همین سال است.
- ✓ صادرات **محصولات نساجی و پوشاک** ایران در سال ۲۰۱۵ به ترتیب برابر با ۸۰۸ و ۶۴ میلیون دلار بوده است. ارقام مشابه صادرات ترکیه برای محصولات نساجی ۱۱ میلیارد دلار (۱۳.۶ برابر ایران) و برای پوشاک ۱۵ میلیارد دلار (۲۳.۶ برابر ایران) است.